

УДК 343.325:336

С. Ю. Плещкийаспірант
Класичний приватний університет**СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСУВАННЯ ДІЙ,
ВЧИНЕНИХ З МЕТОЮ НАСИЛЬНИЦЬКОЇ ЗМІНИ ЧИ ПОВАЛЕННЯ
КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ АБО ЗАХОПЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ,
ЗМІНИ МЕЖ ТЕРИТОРІЇ АБО ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ**

У статті розглянуто передумови та підстави криміналізації фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Проаналізовано існуючі наукові погляди, стан правового регулювання в національному та міжнародному законодавстві. Акцентовано на значущості дослідження цього питання для розроблення на належному теоретичному рівні поняття “сепаратизм”, “фінансування сепаратизму” у доктрині кримінального права.

Ключові слова: криміналізація, насильницька зміна, повалення, захоплення, сепаратизм, фінансування сепаратизму, конвенція.

I. Вступ

У період розбудови незалежної демократичної правової української держави значущості набуває забезпечення національної безпеки, а також прав і свобод людини, одним з напрямів якого є боротьба зі злочинністю, спрямованою на фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. На сьогодні Україна переживає складні часи. Аналізуючи події, що відбуваються на сході України, можна зазначити, що на новому етапі перебудови наша держава зіткнулася з таким суспільно небезпечним явищем, як регіональний сепаратизм (Крим, Донецька та Луганська області). Основним завданням на сьогодні є здійснення комплексу заходів, мета яких – запобігання проявам фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України.

Проблема забезпечення кримінально-правової відповідальності за вказані дії є досить актуальною. З огляду на підвищену суспільну небезпечність цього злочину його запобігання є одним із найважливіших напрямів діяльності правоохоронних органів. Застосування кримінального законодавства, що встановлює кримінальну відповідальність за фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, унеможливорює вчинення дій, що посягають на незалеж-

ність України, а отже, має важливе політичне та запобіжне значення.

Проблему дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, в різних аспектах досліджували Г. З. Анашкін, А. Е. Беляєв, В. А. Владіміров, П. І. Гришаєв, С. В. Дьяков, М. І. Загородніков, Б. В. Здравомислов, В. С. Клягін, Б. О. Курінов, В. І. Курляндський, Є. Г. Ляхов, В. Д. Меньшагін, М. П. Михайлов, А. А. Піонтковський, В. В. Сташис, М. І. Якубович та ін. Праці зазначених авторів мають істотне значення для науки кримінального права, однак чимало з них припадають на період існування СРСР. Також заслуговують на увагу праці таких українських учених, як В. Ф. Антипенко, М. І. Бажанов, О. Ф. Бантишев, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш, В. О. Глушков, В. В. Голіна, В. Я. Горбачевський, В. П. Ємельянов, В. А. Ліпкан, М. І. Мельник, В. О. Навроцький, А. В. Савченко, В. Я. Тацій, Г. О. Усатий, В. П. Філонов, М. І. Хавронюк [16, с. 176]. Але ці роботи, як правило, досліджують проблеми злочинів проти основ національної безпеки України загалом або суміжні складі злочинів.

Незважаючи на велику кількість наукових досліджень та праць, проблеми, пов'язані з діями, спрямованими на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також терористичної діяльності в Україні, мають багато невіршених питань, одним з яких і виступає криміналізація фінансування цих дій.

II. Постановка завдання

Мета статті – дослідити передумови та підстави криміналізації фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України.

III. Результати

Враховуючи спрямованість України на євроінтеграцію, виникає необхідність розглянути по-новому як проблему забезпечення національної безпеки загалом, так і її окремі складові, однією з яких, насамперед, є кримінально-правовий захист держави від дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України та їх фінансування.

Аналізуючи національне законодавство про кримінальну відповідальність, можна відмітити, що у Кримінальному кодексі України (далі – КК) термін “сепаратизм”, “фінансування сепаратизму” не застосовують. Втім можна зробити припущення про те, що фактично він охоплює широке терміносполучення “дії або фінансування дій, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України”, яке передбачене ст. 110–2 КК України.

Термін “сепаратизм” вживають у низці нормативно-правових актів України, зокрема: Законі України “Про основи національної безпеки України” від 19 червня 2003 р., в якому наведено перелік загроз національним інтересам і національній безпеці України [11]; Указі Президента України “Про Воєнну доктрину України” від 15 червня 2004 р. № 648/2004 (у тотожному контексті) [12]; Указі Президента України “Про Доктрину інформаційної безпеки України” від 8 липня 2009 р. № 514/2009З [13]; Концепції державної мовної політики, схвалена Указом Президента України від 15 лютого 2010 р. № 161/2010, в якій вжито словосполучення “малоросійський сепаратизм” [14]. Одним із документів останнього часу слід назвати постанову Верховної Ради України “Про запобігання проявам сепаратизму та іншим посяганням на основи національної безпеки України” від 22 лютого 2014 р., в якій постановлено категорично засудити прояви сепаратизму та будь-яких інших посягань на територіальну цілісність та недоторканність України [15]. Однак тлумачення терміна “сепаратизм” ані в указаних нормативно-правових актах, ані у будь-яких інших, на жаль, не наведено. Така ситуація змушує звернутися до наукової літератури та нормотворчої практики міжнародної спільноти.

У більшості словників сепаратизм (фр. *séparatisme*, англ. *separatism*, від лат. *separatus* – “окремий”) – це прагнення до відокремлення, рух за відділення частини держави і створення нового державного утворення або за надання частині країни автономії. Згідно із Тлумачним словником С. І. Ожегова, сепаратизм – це прагнення до

відокремлення [10, с. 710]. Енциклопедичний словник економіки та права під цим терміном розуміє одну з найнебезпечніших для будь-якої держави тенденцій у суспільно-політичному житті країни [4]. Суть та мета сепаратизму полягає в прагненні розчленувати єдину державу на низку нежиттєздатних. Це зумовлено тим, що, “по-перше, сепаратизм відбиває культ насильства і сприяє його розвитку, надаючи йому перевагу перед соціальними, політичними і правовими методами вирішення конфліктів у соціумі; по-друге, сепаратизм формує і посилює в суспільстві почуття страху, знецінює людське життя; по-третє, сепаратизм здатен призвести до згортання державних гарантій і свобод особи, оскільки може викликати з боку держави контрзаходи, які не завжди узгоджуються з нормами правової демократичної держави” [3, с. 92].

У міжнародному праві дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону, з порушенням норм Конституції та законів держави, визнають як сепаратизм. На універсальному рівні в міжнародному праві чіткого тлумачення поняття “сепаратизм”, “фінансування сепаратизму” так і не вироблено, але насамперед слід виділити Шанхайську конвенцію про боротьбу з тероризмом, сепаратизмом та екстремізмом, затверджену 15 червня 2001 р. (ця Конвенція є багатосторонньою, підписана РФ, Казахстаном, Киргизстаном, Узбекистаном, Таджикистаном та КНР). У ст. 1 цієї Конвенції визначено, що сепаратизм – будь-яке діяння, спрямоване на порушення територіальної цілісності держави, у тому числі на відокремлення від неї її частини, або дезінтеграцію держави, вчинене насильницьким шляхом, а отже, планування і підготовка такого діяння, пособництво його вчиненню, підбурювання до нього, і що переслідується у кримінальному порядку відповідно до національного законодавства сторін [20].

Фінансування тероризму та сепаратизму слід розглядати як похідну від: 1) загрози терористичної діяльності або сепаратизму; 2) вразливості фінансової системи бути використаною з метою фінансування такої діяльності.

Відповідно до керівництва FATF “Національна оцінка ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму”, загроза – це особа або група осіб, об’єкт або діяльність, які можуть потенційно завдати шкоди, наприклад, державі, суспільству, економіці. У контексті фінансування тероризму чи сепаратизму це поняття включає злочинців, терористичні групи та підтримуючих їх осіб, їх кошти, а також минулу, теперішню та майбутню

діяльність з фінансування тероризму чи сепаратизму [1, с. 7].

Поняття “вразливість” за своїм значенням при оцінюванні ризиків включає такі сфери, в яких загроза може реалізуватися, або те, що може підтримувати або сприяти її реалізації.

З іншого боку, вразливість фінансової системи, у тому числі можливість бути використаною з метою фінансування терористичної діяльності або сепаратизму, існує незалежно від рівня загрози такої діяльності. Це може включати особливості окремого регіону, сектора, фінансового продукту або виду послуг, які роблять їх привабливими для фінансування незаконної діяльності [1, с. 7].

Крім того, це підтверджено і статистикою за переданими узагальненими матеріалами щодо підозр у фінансуванні дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Так, у 2013 р. Держфінмоніторинг підготував та направив для розгляду до правоохоронних органів всього 4 узагальнені матеріали зазначеної категорії. У переданих до правоохоронних органів матеріалах містилась інформація щодо повідомлень про фінансові операції, які стосувались внесення готівкових коштів, переказу коштів, спроби видачі кредиту, сплати внеску у фонди фінансування будівництва та сплати за товари подвійного призначення. Протягом 9 місяців 2014 р. Держфінмоніторинг підготував та направив для розгляду до правоохоронних органів 61 узагальнений і додатковий узагальнений матеріал, пов'язаний з фінансуванням тероризму та фінансуванням дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України [5]. Тобто майже в 17 разів більше ніж за весь 2013 р. Це ще раз підтверджує зростання рівня таких загроз.

Передані та узагальнені Держфінмоніторингом матеріали в більшості випадків стосуються діяльності благодійних організацій, через які здійснювалося фінансування організацій, пов'язаних з тероризмом і сепаратизмом; громадських організацій та публічних осіб, що підтримують проросійські настрої; фінансування баз спортивного клубу, що використовували для підготовки бійців з метою їх участі у масових заворушеннях шляхом здійснення переказів через українську міжнародну систему грошових коштів.

Зростання рівня загроз фінансування тероризму та сепаратизму також підтверджено показниками Єдиного звіту про кримінальні правопорушення. Так, протягом 2013 р. не зареєстровано злочинів щодо посягання на територіальну цілісність і недоторканість

України (ст. 110 ККУ) та лише один випадок фінансування тероризму (ст. 258-5 ККУ). Водночас за 9 місяців 2014 р. зареєстровано 258 злочинів щодо посягання на територіальну цілісність і недоторканість України та 36 фактів фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України [17].

Складність у виявленні і попередженні джерел надходжень фінансування сепаратистської та терористичної діяльності в більшості випадків полягає у тому, що таке фінансування може відбуватися із легальних джерел, а розміри переказів можуть бути незначними, фінансові ж операції не відрізняються від інших.

Останнім часом склалися умови для поглиблення ще більш небезпечної тенденції – зрощення сепаратизму та організованої злочинності. Сучасний сепаратизм – це потужні структури з відповідними їм масштабами оснащення. Сепаратистська діяльність у сучасних умовах характеризується широким розмахом, відсутністю явно виражених державних меж, наявністю зв'язку та взаємодією з міжнародними терористичними центрами й організаціями.

Загроза сепаратизму зростає і через зростаючу концентрацію в руках радикальних елементів значних коштів – як фінансових, так і матеріальних. “Сучасний тероризм в формі сепаратизму, – відзначають А. М. Бородін і В. П. Торукало, – характеризується різко зростим технічним оснащенням, високим рівнем організації, наявністю достатніх фінансових коштів” [3, с. 92]. Тому терористично-сепаратистська діяльність у сучасних умовах, як зазначає М. В. Семикін, характеризується “суворою організаційною структурою, що складається з керівної та оперативної ланки, підрозділів розвідки і контррозвідки, матеріально-технічного забезпечення, бойових груп і прикриття; жорсткою конспірацією (що призводить до високої латентності цієї діяльності), ретельним відбором кадрів; наявністю агентури в правоохоронних та інших державних органах; високим технічним оснащенням, що конкурує, а то й перевищує оснащеність підрозділів національних військ; наявністю розгалуженої мережі конспіративних сховищ, навчальних баз і полігонів” [18, с. 10].

У зв'язку з цим у літературі вже зосереджено увагу на тому, що існуючий донедавна в суспільній свідомості стійкий стереотип щодо того, що сепаратисти отримують гроші лише від торгівлі наркотиками, зброєю та з інших кримінальних джерел, на сьогодні не відповідають дійсності, оскільки терористичні угруповання часто отримують спонсорську допомогу від цілком законослухняних

громадян, а також від благодійних та релігійних організацій [7, с. 22].

З огляду на зазначене, надзвичайно важливого значення набуває завдання протидії фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, у тому числі шляхом вироблення ефективного антитерористичного законодавства і, насамперед, кримінально-правових норм. Однак специфіка законодавчих новел у кримінальному праві полягає в тому, що вони повинні відповідати не лише потребам суспільства в криміналізації або декриміналізації тих чи інших діянь, але й правилам криміналізації (декриміналізації), що склалися в кримінально-правовій науці.

Наукові засади криміналізації найбільш повно і змістовно розроблені в працях Г. А. Злобіна, С. Г. Келіної, В. М. Кудрявцева, С. В. Полубінської, О. М. Яковлева.

У кримінально-правовій науці виділяють підстави криміналізації. Поняття “підстави криміналізації” розглядає ті процеси, що відбуваються в матеріальному і духовному житті суспільства, розвиток яких породжує об’єктивну необхідність кримінально-правової охорони тих чи інших цінностей, тобто підстави криміналізації – це те, що створює дійсну потребу в кримінально-правовій новелі, внутрішня необхідність виникнення правової норми [8, с. 204–205].

Підстави криміналізації можуть бути різними, але основними, типовими в науці виділяють такі:

- 1) несприятлива динаміка певного виду суспільно небезпечних діянь, які раніше не створювали спеціального складу злочину;
- 2) виникнення або суттєвий розвиток нової групи суспільних відносин, що відбуваються на базі економічного чи технічного прогресу;
- 3) шкідливі наслідки господарської та іншої діяльності людей, у зв’язку з чим виникає необхідність обмежити форми й межі цієї діяльності;
- 4) суттєва і раптова зміна соціального, економічного або політичного стану, що може зумовити превентивну криміналізацію, яка здійснюється ще до того, як відповідні можливі суспільно небезпечні дії отримують реальну розповсюдженість;
- 5) такий розвиток суспільства, котрий визнає нетерпимість, особливу небезпеку деяких дій, з якими раніше доводилось (або було можливо) миритися, але в нових умовах подібні дії суперечать усьому ладу суспільних відносин або отримують реальну базу для їх викорінення;
- 6) необхідність виконання зобов’язань за міжнародними угодами [8, с. 205–206].

Щодо проблеми фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, реальними підставами криміналізації можуть бути зазначені у першому, четвертому, п’ятому і шостому пунктах.

Для того, щоб підвищити ефективність антитерористичних заходів, щоб вони здійснювались не “постфактум”, а діяли “на випередження”, вищим законодавчим органом країни було встановлено кримінальну відповідальність за фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, оскільки фінансування сепаратизму – це так звана “кровоносна система” всієї сепаратистської діяльності. Перекриття фінансових потоків робить сепаратистську діяльність нежиттєздатною. Тому, введення у чинне законодавство кримінальної відповідальності за фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, передбаченої ст. 110-2 КК України, стало адекватною реакцією на процес зростаючого розповсюдження сепаратистської діяльності [6].

Терористична діяльність, складовою якої виступає фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, породжує особливу небезпеку для суспільства, а в нових умовах вона суперечить устрою суспільних відносин. Зрощування сепаратистської діяльності з організованою злочинністю підриває власне підвалини державності та демократії. Розкриваючи діалектику взаємозв’язку сепаратизму і організованої злочинності й демонструючи особливу небезпеку для суспільства цього взаємозв’язку, Л. В. Барій-Шахматов пише: “Тероризм, “сепаратизм” забезпечує розширення можливостей організованої злочинності. З одного боку, він використовується для придушення соціальної активності суспільства, для вирішення протидії владних структур і правоохоронних органів. З іншого боку, організована злочинність сама зазнає зворотної дії з боку сепаратизму, який стимулює розвиток організованої злочинності. Сепаратизм певною мірою паразитує на організованій злочинності. Частина сепаратистичних формувань перебуває у сфері діяльності організованих формувань злочинних співтовариств. Виконуючи доручення лідерів організованої злочинності, терористичні формування своїми діями створюють сприятливі умови для досяг-

нення політичних і економічних цілей мафіозних організацій” [2, с. 119].

Важливою підставою криміналізації фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, наразі виступає також необхідність виконання зобов'язань за міжнародними угодами. Інтегруючись у загальноєвропейський процес, Україна приєднується і до міжнародних зусиль у боротьбі з тероризмом та сепаратизмом. Акти тероризму та сепаратизму, які за суттю є злочинами міжнародного характеру, де б вони не вчинювались. Потерпілими можуть опинитися громадяни різних країн, а резонанс завжди буде міжнародним, завдають непоправної шкоди міжнародному правопорядку загалом. Ця обставина потребує консолідації зусиль багатьох держав у масштабах регіону або всього світу. Сучасне міжнародне право виробляє низку міжнародних конвенцій універсального й регіонального характеру, котрі на підставі чітких критеріїв встановлюють як предмет свого правового регулювання взаємну співпрацю держав у боротьбі з тероризмом та сепаратизмом. Безпосередньо питанням протидії фінансуванню тероризму присвячена Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму, яку прийнято резолюцією 54/109 Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1999 р. і ратифіковано Законом України від 12 вересня 2002 р., та Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму [9]. Вказану Конвенцію підписано Україною 16 травня 2005 р. Україна була другою країною, що її ратифікувала (31 липня 2006 р.).

У той же час окремі ознаки сепаратизму як протиправного явища знайшли відображення в резолюції Генеральної Асамблеї ООН, яка затвердила Декларацію про принципи міжнародного права 1970 р. Доцільно відмітити й Спільну декларацію України та Азербайджанської Республіки від 3 червня 2004 р. У ній зазначено: “Сторони забезпечуватимуть подальше нарощування двостороннього та багатостороннього співробітництва в цілях протидії новим глобальним викликам і загрозам, насамперед міжнародному тероризму, агресивному сепаратизму, незаконному обігу наркотиків, транснаціональній організованій злочинності, торгівлі людьми і незаконній торгівлі зброєю” [19].

IV. Висновки

Отже, розглянувши соціальну обумовленість, передумови та підстави як внутрішнього, так і міжнародного характеру для криміналізації фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або дер-

жавного кордону України, можна зауважити, що введення кримінальної відповідальності, передбаченої ст. 110-2 КК України, стало адекватною реакцією на процес зростаючого розповсюдження сепаратистської та терористичної діяльності, посяганнями на суспільні відносини, які забезпечують державну безпеку, обороноздатність, незалежність країни, її конституційний лад.

Однак уведення будь-якої нової кримінально-правової норми потребує її узгодження з чинними нормами і відповідності існуючій системі національного кримінального законодавства, тобто криміналізація діяння повинна не лише мати для того підстави як внутрішнього, так і міжнародного характеру, але й відповідати принципам криміналізації.

Для України встановлення кримінальної відповідальності за фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, обумовлюється потребою часу, а не тільки прагненням виконати вимоги міжнародних нормативно-правових актів.

Таким чином, визначення у національному законодавстві підстав криміналізації фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, потребує подальшої наукової розробки з урахуванням надбань міжнародного права та практики його застосування на предмет вироблення чітких критеріїв віднесення окремих проявів сепаратизму та його фінансування до злочинів, а також відповідне цьому вдосконалення приписів закону про кримінальну відповідальність.

Список використаної літератури

1. Актуальні методи, способи та фінансові інструменти фінансування тероризму та сепаратизму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/site_docs/2014/20141229/tipolog2014.pdf.
2. Багрій-Шахматов Л. В. Організована злочинність і тероризм: діалектика взаємозв'язку / Л. В. Багрій-Шахматов // Тероризм і боротьба з ним. Аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників: Міжвідомчий науковий збірник. – Київ, 2000. – Т. 19. – С. 117–123.
3. Бородин А. М. Тероризм как глобальная проблема современности / А. М. Бородин, В. П. Торукало // Мировое сообщество против глобализации преступности и терроризма. – Москва: Международные отношения, 2002. – С. 92–96.
4. Енциклопедичний словник економіки та права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://my-dic.ru/dic/enciklope> di-

- cheskiy-slovar-ekonomiki-i-prava/164508 6-seraya-volna.
5. Інформування Держфінмоніторингу про результати роботи за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=83&lang=uk.
  6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2341-14>.
  7. Комаха А. Ужасные деньги / А. Комаха // Бизнес. – 2004. – 26/28 черв. – С. 22–24.
  8. Основания уголовно-правового запрета: криминализация и декриминализация / отв. ред. В. Н. Кудрявцев, А. М. Яковлев. – Москва: Наука, 1982. – 304 с.
  9. Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_518/print1433877101696811.
  10. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов; под ред. Н. Ю. Шведовой. – 23-е изд., испр. – Москва: Рус. яз., 1990. – 915 с.
  11. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 черв. 2003 р. № 964-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 351.
  12. Про Военну доктрину України: Указ Президента України від 15 черв. 2004 р. № 648/2004 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 30. – Ст. 2005.
  13. Про Доктрину інформаційної безпеки України: Указ Президента України від 8 лип. 2009 р. № 514/2009 // Офіційний вісник Президента України. – 2009. – № 20. – Ст. 677.
  14. Про Концепцію державної мовної політики: Указ Президента України від 15 лют. 2010 р. № 161/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 13. – Ст. 601.
  15. Про запобігання проявам сепаратизму та іншим посяганням на основи національної безпеки України: Постанова Верховної Ради України від 22 лют. 2014 р. № 756-VII // Офіційний вісник України. – 2014. – № 16. – Ст. 479.
  16. Слінько Д. С. Кримінально-правова характеристика дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади / Д. С. Слінько // Вісник Асоціації кримінального права України. – 2014. – № 2(3). – С. 175–187.
  17. Статистична звітність форми № 1 (місячна) “Єдиний звіт про кримінальні правопорушення” // Офіційний веб-портал Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua>.
  18. Семикін М. В. Створення терористичної групи чи терористичної організації: кримінально-правове дослідження: монографія / М. В. Семикін: за заг. ред. проф. В. П. Ємельянова. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. – 145 с.
  19. Спільна декларація України та Азербайджанської Республіки від 3 червня 2004 р. // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 56. – Ст. 1976
  20. Шанхайская конвенция о борьбе с терроризмом, сепаратизмом и экстремизмом: от 15 июня 2001 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.conventions.ru/view_base.php?id=1070.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2015.

Плецкий С. Ю. Социальная обусловленность криминализации финансирования действий, совершенных с целью насильственного изменения или свержения конституционного строя или захвата государственной власти, изменения границ территории или государственной границы Украины

В статье рассмотрены предпосылки и основания криминализации финансирования действий, совершенных с целью насильственного изменения или свержения конституционного строя или захвата государственной власти, изменения границ территории или государственной границы Украины. Проанализированы существующие научные взгляды, состояние правового регулирования в национальном и международном законодательстве. Акцентировано внимание на важности исследования этого вопроса для разработки на должном теоретическом уровне понятия “сепаратизм”, “финансирование сепаратизма” в доктрине уголовного права.

Ключевые слова: криминализация, насильственная смена, свержение, захват, сепаратизм, финансирование сепаратизма, конвенция.

Plecki S. Social Conditionality Criminalize the Financing of Acts Committed with the Aim to Change or Overthrow the Constitutional Order or the Seizure of State Power, Changing the Boundaries of the Territory or State Border of Ukraine

The article is devoted to consider social conditioning, preconditions and basis criminalization of the financing of acts committed for the purpose of violent change or overthrow the constitutional order or the seizure of state power, territory or changing the boundaries of the state border of Ukraine.

During the development of independent democratic legal Ukrainian state, great importance is national security, and human rights and freedoms, one of the areas which is the fight against crime to finance acts committed for the purpose of violent change or overthrow the constitutional order or the seizure of state power, changes in the boundaries of the state border or territory of Ukraine. Currently, Ukraine is going through difficult times.

Analyzing the events in the East of our country, we note that the new phase of restructuring Ukraine faced with such a socially dangerous phenomenon of regional separatism (Crimea, Donetsk and Lugansk regions). The main task today is the implementation of measures whose purpose – to prevent manifestations of financing acts committed for the purpose of violent change or overthrow the constitutional order or the seizure of state power, territory or changing the boundaries of the state border of Ukraine.

The problem of criminal liability for the steps is quite important. Given the heightened social danger of the crime prevention it is one of the most important activities of law enforcement. The application of criminal law, which establishes criminal liability for the financing of acts committed for the purpose of violent change or overthrow the constitutional order or the seizure of state power, changing the boundaries of the territory or state border of Ukraine prevent actions that infringe on the independence of Ukraine in this case has important political and preventive value.

Despite the large number of research papers and problems related to actions aimed at the violent overthrow or change the constitutional order or the seizure of state power, and terrorist activities in Ukraine, have many unresolved issues, one of which acts as the criminalization of financing action.

Key words: *criminalization, violent change, overthrow, capture, separatism, financing separatism, convention.*